

Referèndum: i si demanem un dictamen?

OPINIÓ

UN REFERÈNDUM RECONEGUT I VINCULANT NOMÉS ES PODRIA FER EN EL MARC DE TOLERÀNCIA O D'IGNORÀNCIA D'UN GOVERN ESPANYOL DISPOSAT ALMENYS A DIALOGAR. I NOMÉS AIXÍ ORGANISMES INTERNACIONALS COM LA COMISSIÓ DE VENÈCIA GOSARIEN SUPERVISAR-LO.

Com a signatari del manifest per un referèndum oficial i vinculant –ignorem quanta unilateralitat o acord podria haver-hi– vull deixar clar que el meu suport esdevé crític i condicional quan em capbusso en les incògnites polítiques de la votació. I especialment en les tècniques. M'he proposat –no sé pas si ho aconseguiré– analitzar algun escenari i les variables que s'hi poden presentar, i plantejar també algun suggeriment. Intento que aquest article vingui a ser una mena de crònica d'un imaginari corresposal estranger ben assabentat de la realitat catalana, que, alhora que dona suport a l'autodeterminació, alerta dels paranyos que assetgen aquest dret en un context de baixa qualitat democràtica com és l'espanyol.

El referèndum hauria de ser factible i vinculant, ha insistit el president Carles Puigdemont. Amb garanties, ha alertat el vice-president Oriol Junqueras. I, si no pas acordat, almenys reconegut i capaç de mobilitzar una majoria social, han proclamat l'alcaldeessa Ada Colau i el seu home fort Gerardo Pisarello. I com es fa això? Què hauria de passar i què no per desplegar aquest referèndum vinculant i almenys reconegut? Imagino que quan Ferran Requejo veu un RUI ve a ser una proposta de polítics adolescents, el professor i membre fundador del CATN imagina horroritzat un *remake* del 9 de novembre del 2014. Una mobilització que, sobreposada al cens oficial, hauria representat gairebé el 42 per 100 de participació. És veritat que aquell dia l'Estat va estar absent a Catalunya, però no és menys cert que més del 25 per 100 dels votants habituals no es va acostar a les urnes. Els percentatges no van tenir, doncs, cap validesa jurídica ni política: és això el que no pot tornar a passar. I en què i amb qui es podria recol-

zar el referèndum per esdevenir factible? D'entrada, caldria el suport actiu, mobilitzat, dels parlamentaris espanyols que donen suport al dret a decidir, així com dels membres del Parlament d'Estrasburg que també hi estan compromesos. I també mobilitzats, és clar, com ha anat demostrant l'eurodiputada verda Ska Keller. L'arribada d'observadors no podrien ser expedicions parlamentàries de bona voluntat que viatgen el dia abans de posar-hi les urnes, sinó grups de treball: equips de parlamentaris europeus i de tècnics que fiscalitzen, al llarg d'unes setmanes, la logística del referèndum i de l'organisme neutral que, segons la Comissió de Venècia –organisme dependent del Consell d'Europa– ha de

vetllar per la transparència del procés de votació i pel compliment del quòrum de participació, si s'estableix. Precisament la Comissió de Venècia, com a titular del Codi de Bones Pràctiques sobre Referèndums, seria el gran supervisor, l'ens internacional que legitimaria el plebiscit vinculant. Però: gosaria la Comissió de Venècia emparar un referèndum a Catalunya amb l'oposició de l'Estat espanyol? És segur que no. Els textos de la Comissió de Venècia remetent, de tant en tant, al que estipulen les constitucions dels Estats on es planteja la votació. Tampoc organismes mediadors i d'observació privats com ara el Centre Carter s'avinarien a viatjar a Catalunya en contra de la voluntat del Govern de Madrid.

Tenint en compte l'experiència de Quebec, on el 1995 l'Estat canadenc no va acordar el plebiscit, però sí que el va tolerar, s'obre la possibilitat que el referèndum català, un cop emparat per diputats, eurodiputats i societat civil espanyola i europea, pogués ser *ignorat* per un Govern espanyol disposat almenys a apaivagar. Posem per cas un Govern PSOE amb el suport de Podemos i l'abstenció o l'absència de nacionalistes i independentistes. Només un escenari així podria mobilitzar l'electorat del No i arribar a més del 50 per 100 de participació. El referèndum el faria possible, doncs, la tolerància de l'Estat. Un posicionament que no sols no s'improvisa sinó que és el resultat de denses i sigilloses negociacions entre actors polítics. Arribats aquí: per què no plantejar-nos demanar al Consell d'Europa un dictamen jurídic, polític i tècnic sobre la viabilitat del referèndum amb el qual està d'acord més del 75 per 100 de la societat catalana? Segur que el resultat ajudaria a prendre decisions.

Periodista

LLIBERT FERRÍ
@Llibertferrí